

ภาคผนวก ข.

บทสัมภาษณ์ ศาสตราจารย์ ดร.สมปอง สุธจิตกุล

วันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2553

คำถาม ประเด็นที่มีการบัญญัติเรื่องความรับผิดชอบทางอาญาของอนุญาโตตุลาการ กรณีเรียกรับสินบนไว้ในพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 นี้ อาจารย์มีทัศนะในเรื่องนี้อย่างไรบ้าง

เรื่องนี้เป็นเรื่องที่อยู่ในทางปฏิบัติไม่ค่อยมี เพราะในทางปฏิบัติส่วนใหญ่คู่กรณีเป็นคนเลือกตัวอนุญาโตตุลาการ ดังนั้น คู่กรณีได้ดูมาแล้วว่าบุคคลนั้นมีความรู้ความสามารถและตนไว้วางใจได้ กรณีรับสินบนก็คล้ายกับผู้พิพากษา แต่ในทางปฏิบัติทำได้ยากกว่าศาล ซึ่งกฎหมายเกือบทั้งโลกไม่มีใครพูดถึง มีแต่ในประเทศไทย ในอเมริกาที่มีก็เป็นบางรัฐ แต่ก็มีที่มาจากกฎหมายเก่าเป็นกฎหมายที่ล้าสมัย และไม่มีคดีที่ไหนที่อนุญาโตตุลาการต้องรับผิดชอบ มีแต่ทนายความ เพราะโอกาสที่อนุญาโตตุลาการจะมารับสินบนเกือบจะไม่มี เพราะเค้าไม่มีส่วนได้เสียในคดีเลยและก็ต้องดูอนาคตตัวเองด้วยอยู่แล้ว เค้าจึงอยู่เหนือความสงสัย

ผู้พิพากษาโดยทฤษฎีก็ฟ้องไม่ได้อยู่แล้ว เพราะเค้ามีอิสระ มีหลักการคุ้มกันอยู่ อนุญาโตตุลาการก็เช่นกัน เพราะเค้าจะตัดสินยังไงก็ได้ แล้วเวลาตัดสินไปก็ต้องไปยื่นศาลอยู่ดี ศาลก็มีหน้าที่ต้องพิจารณาอยู่ดีว่าบังคับได้ไหม แต่จะไปแก้ไขไม่ได้

ผมว่าหากมองในข้อดีว่าสมควรบัญญัติก็เพื่อให้เป็นที่สบายใจว่าขนาดระดับอนุญาโตตุลาการก็ผิดได้ แต่มันไม่มีความจำเป็น คือ มันเป็นไปได้ที่อาจมีการทุจริต แต่มันไม่มีความจำเป็น

คำถาม ประเด็นที่ว่า การกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาจะมีผลกระทบต่อการลงทุนและทำให้การอนุญาโตตุลาการของประเทศไทยไม่พัฒนา อาจารย์มีทัศนะในเรื่องนี้อย่างไร

มันไม่ได้กระทบโดยตรง แต่ทำให้อนุญาโตตุลาการพังแล้ว แสลงใจ กลัวจะถูกกลั่นแกล้ง ฟังแล้วรู้สึกไม่ดี ผมว่ามันเป็นการไปชี้โพรงให้กระรอกมากกว่า และทำให้คนไม่ยอมมาเป็นอนุญาโตตุลาการ ไม่กล้าเข้ามาเสี่ยงกลัวเสียชื่อเสียง

คำถาม ถ้าไม่มีการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญานี้ไว้ อาจารย์เห็นว่าควรจะมีวิธีการใดช่วยให้การทำงานของอนุญาโตตุลาการโปร่งใสและตรวจสอบได้

กระบวนการอนุญาโตตุลาการมัน Full Prove อยู่แล้ว มีการคัดค้านถอดถอนได้อยู่แล้ว การกำหนดความรับผิดชอบทางอาญากรณีนี้นี้ไว้เฉพาะไม่มีความจำเป็น เพราะถ้ามีการรับสินบนก็เป็นการฉ้อโกงอยู่แล้ว เป็นความผิดอาญาอยู่แล้ว และกฎหมายอาญาทั่วไปก็นำมาใช้ได้